

Vogelwerkgroep Losser, jaaroverzicht 2000

I.V.N. Losser Vogelwerkgroep 2000.....	2
Voorwoord	3
Jaarprogramma vogelwerkgroep 2000.....	4
Nestkastverslag 2000	5
Kolonievogels	10
Ringactiviteiten	15
Vogelinventarisatie	16
Het Atlasproject Broedvogels in Losser en omgeving.....	19
Lezing en medewerking op aanvraag	22
De Losserse Ooievaars	23
De Oelemars.....	24
Najaarstrek over de Oelemars.....	31
Dagvlinder inventarisatie Oelemars	32
Totaal overzicht waargenomen soorten Oelemars.....	33

Samenstellers Jaarverslag 2000:

- Leo Hassing
- Peter Steffens
- Sander Wansing (internetpagina)

I.V.N. LOSSER – VOGELWERKGROEP 2000

Contactpersonen:

- Dhr. B. Egberink (algemeen coördinator)
Hyacinthstraat 116
7572 BD Oldenzaal
Tel. 0541 - 518416
- Dhr. H. Nijland (coördinator excursies)
Holtinkstraat 15
7582 BS Losser
Tel. 053 - 5385931
- Dhr. P. Steffens (redactieadres jaarverslag)
Reekersgaarden 21
7582 JB Losser
Tel. 053 - 5360095

In 2000 werd o.a. samengewerkt met de hierna vermelde instanties/organisaties:

- Vogelbescherming Nederland
- S.O.V.O.N.
- Natuurmonumenten
- Staatsbosbeheer
- Twentse Vogelwerkgroep
- Kerkuilenwerkgroep Twente
- Stichting Gierzwaluwwerkgroep Nederland
- Vlinderstichting
- Polaroid B.V. (Enschede)
- Arboretum Poortbulten
- De Losserhof
- Gemeente Losser

Met dank aan:

- Ben Hulsebos inzake artikel:
 - Het Altalsproject Broedvogels in Losser en omgeving
 - De Oelemars
 - Najaarstrek over de Oelemars
- Sander Wansing, inzake artikel:
 - De Losserse Ooievaars
- Dick Poppe / Almelo inzake:
 - Tekeningen van vogels

VOORWOORD

Het jaar dat enerverend begon met de zogenaamde millenniumwissel waarvan menigeen hoorndol werd. Maar ook een jaar dat niet ongemerkt aan de vogelwerkgroep voorbij ging.

De leden van de vogelwerkgroep gaan meer en meer het digitale tijdperk in. Werden de lijsten en verslagen in het verleden nog handmatig of met de typemachine ingevuld, tegenwoordig gaat alles via de computer en wordt direct wereldwijd aangeboden.

Uit de vele reacties die we op onze eigen Web-site krijgen weten we dat we op de juiste weg zijn, menig belangstellende weet onze werkwijze te waarderen.

De vele inspanning welke geleverd is ten aanzien van de Oelemars begint steeds meer vruchten af te werpen. De vele waarnemingen, met name door de aanwezigheid van de vogelkijkhut, zijn hier debet aan. Ook de aanleg van de plas/dras situatie heeft gezorgd dat menig bijzondere waarneming van dichtbij kon worden aanschouwd, denk hierbij alleen maar eens aan de IJsvogel welke nagenoeg dagelijks dankbaar gebruik maakt van onze inspanning.

Voor wat betreft de broedresultaten, afkomstig uit de 'kleine' nestkastjes, hebben we te kampen met een terugval, met name het aantal uitgevlogen mezen en spreeuwen. Deze terugval komt waarschijnlijk doordat het voorjaar niet parallel liep met het broedseizoen waardoor het voedsel aanbod niet in evenwicht was.

In de laatste maand van het jaar heeft de vogelwerkgroep een groot verlies te verwerken gekregen daar geheel onverwachts op 1 december Hans Olde Bolhaar op 52 jarige leeftijd is overleden. Hans was een zeer gewaardeerd en actief lid binnen de vogelwerkgroep. In hem verliezen wij een humoristisch en op vele fronten actief vogelaar.

Tenslotte hoop ik dat u met veel plezier en interesse dit jaarverslag zult lezen. Voor het actuele nieuws verzoek ik eenieder om onze web-site eens te bezoeken: ***Vogelwerkgroeplosser.fly.to***

B. Egberink
Algemeen coördinator

JAARPROGRAMMA VOGELWERKGROEP 2000

Zaterdag 15 januari 2000

Watervogeltelling van 8.30 uur tot 11.00 uur.

Er werd geteld langs een gedeelte van de Dinkel en op de Oelemars.
Zie de resultaten elders in dit verslag.

Zaterdag 12 februari 2000

Vogelexcursie naar het Lauwersmeergebied.
Aanwezig 21 personen.

Dinsdag 15 februari 2000

Ledenvergadering Vogelwerkgroep op de Vinkenbaan te Overdinkel
Aanwezig 15 personen.

Jaarlijkse ganzenexcursie

Zaterdag 18 maart 2000

Oeverzwaluwwal bijsteken op de Oelemars van 9.00 uur t/m 12.00 uur.

Woensdag 19 april 2000

Ledenvergadering Vogelwerkgroep op de Vinkenbaan te Overdinkel.
O.a. verdeling werkzaamheden nestkastcontroles.
Aanwezig: 17 personen.

Zaterdag 29 april 2000

Vogelexcursie naar het Lauwersmeergebied (gehele dag).
Ook in het voorjaar schijnt dit een interessant gebied te zijn voor weidevogels.

Zondag 28 mei 2000

Excursie Haaksbergerveen van 6.30 – 12.00 uur.

Zaterdag 9 september 2000

Open monumentendag.

Bij de vogelkijkhut op de Oelemars werd aan vele deelnemers uit de doeken gedaan
waarom de Oelemars zo interessant en belangrijk is voor vogels.

Tegelijkertijd konden de mensen vanuit de hut het vogelleven aanschouwen door de
aldaar opgestelde telescopen.

Maandag 11 september 2000

Ledenvergadering Vogelwerkgroep op de Vinkenbaan te Overdinkel.
Terugblik op het broedseizoen 2000.

Zaterdag 7 oktober 2000

Vogeltrektelling in het Beuningerachterveld van 7.15 uur tot 10.30 uur .
Zie elders in dit verslag voor de resultaten.

NESTKASTVERSLAG 2000

Terrein : Gemeente Losser waaronder o.a. De Losserhof, Het Arboretum en Duivelshof.

Aantal kasten : 535 nestkasten, waarvan 129 uilenkasten en 43 kunstnesten voor de Huiswaluw

Bezetting : 40,5%

Aantal soorten : 18

Soort	Eieren	Jongen	Uitgevlogen	Tot. Broedsels			Mislukt
					2 ^e	3 ^e	
Koolmees	614	502	489	77	2		12
Pimpelmees	185	160	160	19			1
Glanskopmees	17	17	17	2			
Bonte vliegenvanger	171	129	124	36			15
Grauwe vliegenvanger	17	16	16	4	1		
Boomklever	14	13	13	2			
Witte Kwikstaart	17	17	17	3			
Winterkoninkje	10	9	9	2			
Spreeuw	22	18	18	9			4
Holenduif	6	5	5	3			
Gierzwaluw	23	23	18	10			
Gr.Gele Kwikstaart	40	36	35	8	3	1	1
Mandarijneend	15	15	15	1			
Torenvalk	8	8	8	2			
Steenuil	46	45	42	12			
Bosuil	8	8	8	4			
Kerkuil	66	53	49	15			2
Totale:	1279	1074	1043	209	6	1	35

<i>Ter vergelijking</i>							
1999	1648	1472	1461	251	9	0	20
1998	1659	1535	1524	231	8	2	6
1997	1725	1584	1564	266	14	2	23
1996	2081	1827	1807	308	25	3	26
1995	1674	1498	1435	306	19	4	21

Resultaten Kerkuil

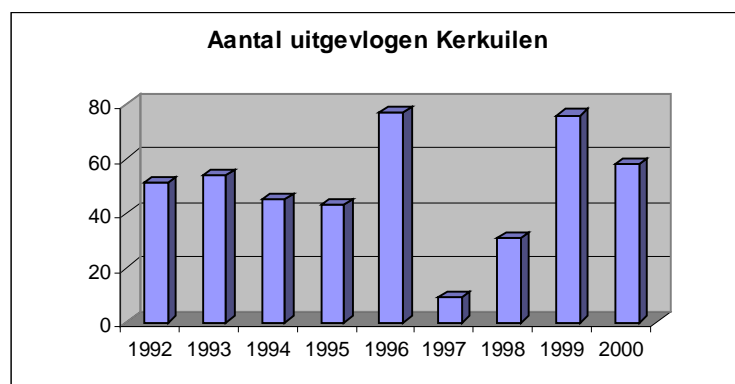
De kerkuil neemt binnen onze vogelwerkgroep nog altijd een bijzonder plaats in. Temeer we al bijna 25 jaar geleden begonnen zijn met plaatsen van broedkasten. Met andere woorden we hebben ondermeer door Kerkuil bescherming naam gemaakt. De broedkasten worden in eigen beheer vervaardigd en ook onze model kast (model Twente) heeft landelijke bekendheid gekregen. Het aantal uitgevlogen jongen door de jaren heen is nagenoeg altijd bevredigend geweest, e.e.a. uiteraard afhankelijk van het voedselaanbod voor de Kerkuil. Ook de relatie met de (overwegend) landbouwers is altijd plezierig, we zijn voor velen dan ook een welkome gast.

De score van 1999, met 76 uitgevlogen jongen hebben we in 2000 niet kunnen evenaren. Dit heeft ondermeer te maken met een lager voedselaanbod dan in 1999. Ook 1996 was een goed muizenjaar - zie grafiek – en dit heeft direct invloed op het aantal jongen dat groot wordt en uitvliegt.

In 1999 waren broedsel met 7 jongen geen uitzondering, dit verklaart al direct de daling voor dit jaar. Bijzonder was wel dat na het topjaar 1999 in 2000 een tweede topjaar volgde. Normaal volgt er na een topjaar (eens in de 3 jaar) een daljaar. Wel waren het aantal uitgevlogen jongen per broedsel kleiner. Dit jaar kende ook geen 2^e broedsels.

Locatie	Controle datum	Eieren	Jongen	Uitgevlogen jongen
Gunneman	13-06-2000		4	4
Loth	13-06-2000		2	2
Wegman	14-06-2000		5	5
Haarman	22-06-2000		3	3
Ter Denge	22-06-2000	4	-	- Mislukt
Wensink	22-06-2000		3	3
Snippert	22-06-2000 14-08-2000	8 1	7, 2 dood	5
Olde Rengerink	23-06-2000		4, 2 dood	2
Moleman	23-06-2000		3	3
Kromhof	17-06-2000		5	5
Olde Rikkerink	26-06-2000		4	4
Vrijkotte	12-07-2000 23-06-2000	9 9	-	- mislukt
Ahrends	19-07-2000		4	4
Sombekke	27-06-2000		4	4
Haarhuis	04-07-2000		5	5
Austie	Juli 2000		4	4
Brunninkreef	Juli 2000		5	5
Totaal 2000			62	58
Totaal 1999			78	76

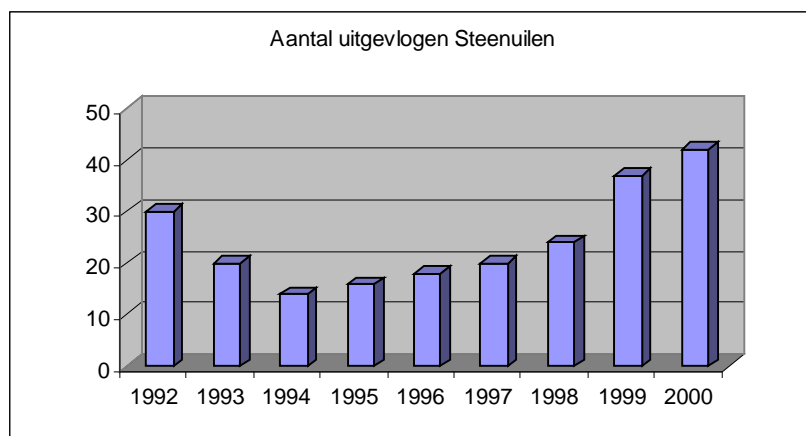
De controles van onze kerkuilenkasten in Bentelo en Beckum zijn overgedragen aan de werkgroep Twickel, hierdoor zijn de resultaten van deze kasten niet meer opgenomen in ons overzicht.

Resultaten Steenuil

De Steenuil is voor ons Twentenaren niet echt een zeldzaamheid, met name rond Losser kunnen op een afstand van enkele honderden meters meerdere paartjes Steenuilen huizen. Lang niet alle geschikte locaties binnen onze grenzen zijn door ons gecontroleerd op de aanwezigheid van Steenuilen. Hierdoor zal het werkelijke aantal Steenuilen nog vele malen groter zijn. Bij spontane navraag tijdens controles van bijvoorbeeld de Kerkuil komt het geregeld voor dat men ons nog opmerzaam maakte op de aanwezigheid van een paartje Steenuilen op her erf. Voor de gehele gemeente bedraagt het aantal bekende locaties waar Steenuilen vertoeven 60 in totaal. De werkelijke populatie zal plm. 75 bedragen.

Ook zijn er het afgelopen jaar enkele steenuilenkasten bijgeplaatst, waardoor het aantal jongen de komende jaren hopelijk nog zal stijgen.

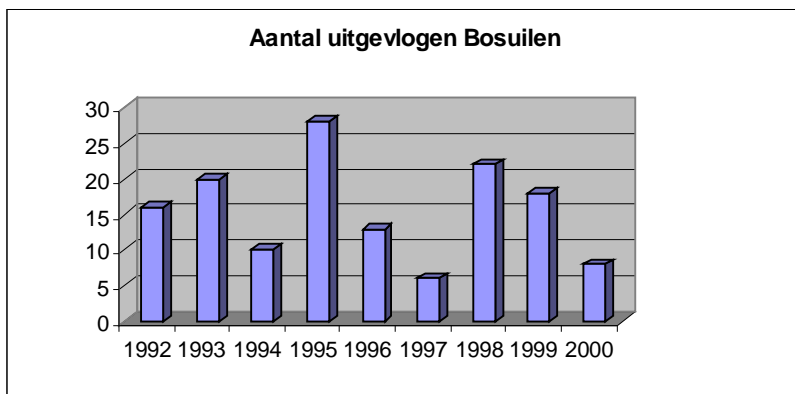
Niet overal gaat het goed met de Steenuil, met name in en rond het rivierengebied en het noorden van Nederland neemt het aantal Steenuilen gestaag af. Oorzaken zijn veelal een verslechtering van het voedselaanbod en een afname van nestgelegenheid.

Locatie	Datum	Eieren	Jongen	Uitgevlogen
Jansink	11-05-2000		5	5
Davina	11-05-2000	5		
	02-06-2000		4	4
Loos	11-05-2000	4		
	02-06-2000		4	4
Deppenbroekweg	11-05-2000	4	1	
	27-05-2000		5	4
Snipperd	11-05-2000	3		
	02-06-2000		3	3
Groothuis	20-05-2000		4	4
Onderweegh	01-06-2000		4	4
Breuker	23-06-2000		2	2
Kleissen	23-06-2000		4	4
Invalsweg 16	23-06-2000		2	2
Schasfoort	15-06-2000		5	3
Lutterzandweg	15-06-2000		3	3
Totaal 2000			45	42
<i>Totaal 1999</i>			<i>37</i>	<i>37</i>
<i>Totaal 1998</i>			<i>24</i>	<i>24</i>

Resultaten Bosuil

Dat het aantal uitgevlogen jongen niet representatief is voor een goed beeld van de populatie in en rond Losser moge duidelijk zijn. Het overgrote deel van de door ons geconstateerde uitgevlogen Bosuilen nestelt in kasten op terreinen waar we ook de kleine nestkastjes hebben hangen. Een echt goed en duidelijk beeld van de Bosuil hebben we niet. Wanneer we een duidelijk beeld zouden willen verkrijgen dan zijn we genoodzaakt om veel te inventariseren. Dit is een tijdrovende kwestie, daar het biotoop van de Bosuil zich uitstrekt over geheel Twente. Duidelijke voorkeursplekken zijn niet echt aan te wijzen. Wel is duidelijk dat de Bosuil meer voorkomt dan dat men in eerste instantie doet vermoeden. Een wandeltocht in het vroege voorjaar verraad al snel de locaties van menig paartje Bosuilen.

Het is en blijft altijd weer een leuk schouwspel om een aantal jonge Bosuilen in een kast te aanschouwen, temeer deze totaal anders zijn dan bijv. de Kerkuil. De aanwezigheid van prooiresten verraad veel over het voedsel van de Bosuil. De Bosuil is niet zo kieskeurig als de Kerkuil, met name prooiresten van Ratten, Eekhoorn, kleine knaagdieren waaronder Wezel, Hermelijn, Egel e.d. zijn geen uitzondering.

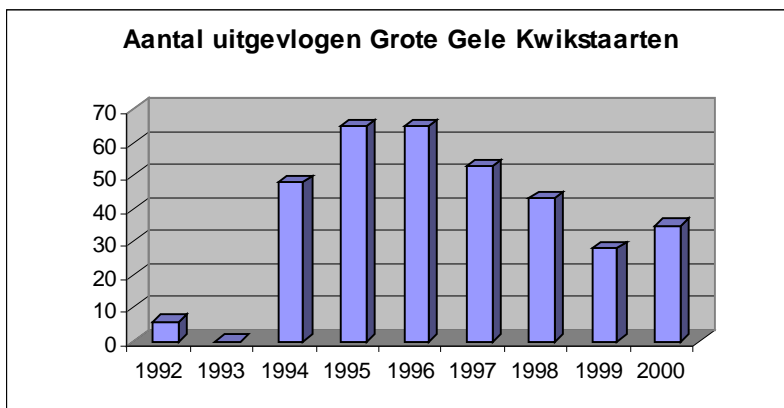
Controle van een kerkuilenkast

Resultaten Grote Gele Kwikstaart

Dit jaar hebben 4 paartjes Grote Gele Kwikstaarten in onze nestkasten gebroed. Van deze 4 paartjes hadden 3 paartjes succesvolle broedsels. Even als vorig jaar werden ook dit jaar alleen ten noorden van De Lutte de nestkastjes bezet. De kasten welke in de omgeving van Losser zijn opgehangen waren dit jaar niet bezet (even als vorig jaar). Het gaat helaas beduidend minder met deze schitterende beek bewoner.

Locatie	1 ^e broedsel			2 ^e broedsel			3 ^e broedsel			Totaal		
	E	J	U	E	J	U	E	J	U	E	J	U
Kribbebrug	6	5	5	5	5	5	5	5	5	16	15	15
Beverborgbrug	5	5	5	5	5	4	-	-	-	10	10	9
Kampbrug	6	5	5	6	6	6	-	-	-	12	11	11
Beuningerbrug	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Totaal	19	15	15	16	16	15	5	5	5	40	36	35

In de omgeving van Twickel zijn door de Twentse Vogelwerkgroep een 5 tal kastjes opgehangen, hierin hebben nog geen broedsels plaatsgevonden. In 2001 zal het aantal kastjes nog worden uitgebreid. Hopelijk kan zo de populatie van de Grote Gele Kwikstaart in Twente in stand worden gehouden. De activiteiten van de Twentse Vogelwerkgroep in dit gebied zien wij dan ook als een bemoedigende ontwikkeling.

KOLONIEVOGELS

Gierzwaluw

Dit jaar werden maar liefst 10 broedsels vastgesteld in onze nestkastjes. Van de 10 enkele nestkastjes waren er 9 bezet, één broedsel werd vastgesteld in een duokast.

Het broedpaar in de duokast had bij de controle op 1 juli nog eieren, terwijl er in de andere kasten al grote jongen aanwezig waren. Waarschijnlijk was het voor het broedpaar in de duokast voor het eerst dat ze tot broeden kwamen. Gierzwaluwen die nog niet broeden komen enkele weken later terug uit Afrika en kijken dan of er nog ergens broedplaatsen vrij zijn. Ze zijn te herkennen aan hun wilde vlucht langs de broedplaatsen, waarbij ze een luid gierend geluid maken. Wanneer er bij een broedpaar één van de beide partners is verdwenen, kunnen de vogels aan het geluid dat de vogels op het nest maken horen of er een mannetje of vrouwtje aanwezig is. Wanneer twee nog niet broedende vogels voor het eerst een paar vormen, komen deze later tot broeden dan de vogels die al eerder gebroed hebben. Ook kunnen deze broedparen een nest maken en pas het volgende jaar gaan broeden. Bij de na-controle op 11 augustus werden in de duokast 2 dode jongen aangetroffen, hopelijk heeft het paar volgend jaar wel een succesvol broedsel.

T.o.v 1999 was er een stijging van 6 naar 10 broedsels, dit is maar liefst 40 %. Mogelijk dat vogels die hun nestplaats hebben verloren door de vuurwerkcramp, in onze nestkastjes een nieuwe nestplaats hebben gevonden.

Resultaten 2000

Kastnummer	Aantal eieren	Aantal jongen	uitgevlogen
1	3	3	3
2	1	1	1
3	3	3	2
5	2	2	2
6	2	2	2
7	2	2	2
8	3	3	2
9	2	2	1
10	3	3	3
11	2	2	0
Totaal	23	23	18

Alle jongen werden geringd, even als 5 adulte vogels die tijdens de controle in de kastjes werden aangetroffen. Tevens werden 3 adulte vogels aangetroffen die reeds eerder in de kolonie geringd waren. Een van de vogels was in 1997 geringd en de beide andere vogels in 1998.

De vleugellengte werd opgemeten en ze werden gewogen. Uit de terugmeldingen blijkt dat de oude vogels toch niet zo trouw zijn aan hun partner en broedplaats als algemeen gedacht werd.

Mogelijk dat de vogels, wanneer hun partner in het voorjaar later uit Afrika arriveert, kiezen voor een nieuwe partner.

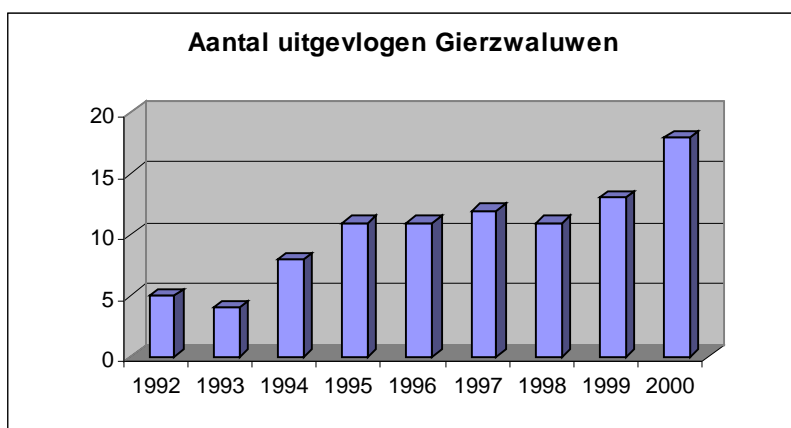

Controle van de gierzwaluwkasten.

In nestkast 3 werden dit jaar veel Gierzwaluwluisvliegen geconstateerd. Deze luisvliegen parasiteren op de vogels, ze zitten tussen de veren en zuigen het bloed van de vogels af. Bij grote aantallen van deze luisvliegen gaat de conditie van de vogels achteruit. Een van de 3 jongen uit kast 3 is hier mogelijk door gestorven.

Bij controle van de Gierzwaluwkasten van ons project in Losser, werd een bijna compleet nest ontdekt. De bewoner had de Gierzwaluw meerdere keren in de nestkast zien vliegen. Mogelijk hebben we in 2001 in deze nestkast ons eerste broedsel.

Over het eerste broedseizoen van deze eeuw kunnen we meer dan tevreden zijn, nu maar hopen dat ook 2001 een succesvol jaar zal worden.

Overzicht geringde en terug gemelde adulte Gierzwaluwen

Kastnr	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
1		<u>P15346</u>		P15346	P15346	<u>P03150</u>	P03150		P03150 P15349		
2			<u>P15349</u>		<u>P03141</u>		<u>P03141</u> P21765				
3								<u>P21779</u> <u>P21791</u>	<u>P23019</u>		<u>P23019</u> <u>P23038</u>
5								<u>P21784</u> <u>P21790</u>	<u>P21784</u> <u>P21767</u>	<u>P21767</u>	<u>P21798</u>
6							<u>P21762</u>				<u>P21795</u>
7							<u>P21767</u>	<u>P21767</u>	<u>P23003</u> <u>P23012</u>	<u>P03141</u>	<u>P21791</u>
8							<u>P21770</u>		<u>P23018</u>		
9											<u>P21797</u>
10									<u>P23011</u>		<u>P23011</u> <u>P21796</u>

Note: P15349 geringd als nestjong
 Onderstreept is jaar van ringen
 Naar andere nestkast →

Huiszwaluw

De Huiszwaluw heeft het niet gemakkelijk. Vroeger kwam je deze graag geziene gast nog veelvuldig tegen in het rond de bebouwde kom. Nu kun je de Huiszwaluw voornamelijk nog op het platteland waarnemen, waar ze broeden aan de gevel van boerderijen. Ook de reis naar het verre Afrika is niet zonder gevaren.

Onderstaand een overzicht van de bezocht locaties op de aanwezigheid van de Huiszwaluw.

Atlasblok	Plaats	Aantal Kunsten	Kunsten Bewoond	Tot. 2000 Bewoond	Tot. 1999 Bewoond
2942 kwbl 4	Beuningen	0	0	43	33
2932 kwbl 3	Beuningen	0	0	0	4
2932 kwbl 4	Beuningen	9	3	56	44
2941 kwbl 1	Rossum	0	0	1	0
2941kwbl 2	Oldenzaal	8	2	16	6
2941 kwbl 4	De Lutte	15	1	23	14
2942 kwbl 1	De Lutte	0	0	38	42
2942 kwbl 3	De Lutte	0	0	46	30
2951 kwbl 1	De Lutte	0	0	0	1
2951 kwbl 2	De Lutte	0	0	20	16
2952 kwbl 3	Lonneker	10	2	30	16
2951 kwbl 4	Losser/E'de	0	0	17	2
2952 kwbl 1	De Lutte	0	0	22	15
2952 kwbl 3	Losser	0	0	3	3
3512 kwbl 1	Losser	11	0	0	11
		53	8	315	237

Aantal getelde nesten vanaf 1993:

1993	181	1996	226
1994	107	1997	176
1995	181	1999	237

Boerenzwaluw

Hetgeen voor de Huiszwaluw geldt, geldt ook voor de Boerenzwaluw. Snel veranderende landbouwmethoden zijn een groot probleem voor de Boerenzwaluw. Hermetisch afgesloten landbouwschuren bieden weinig broedgelegenheid. Ook het verdwijnen van drassige modderplekken rond de boerderij maakt het bouwen van een nest niet eenvoudiger.

Naam	Plaats	Totaal 2000 bewoond	Totaal 1999 bewoond
2848 kwbl 4	Oldenzaal	5	3
2932 kwbl 3	Beuningen	0	4
2932 kwbl 4	Beuningen	19	20
2941 kwbl 1	Rossum	6	0
2941 kwbl 4	De Lutte	25	0
2942 kwbl 1	De Lutte	17	0
2942 kwbl 3	De Lutte	44	0
2951 kwbl 2	De Lutte	7	8
2951 kwbl 3	Lonneker	11	16
2951 kwbl 4	Losser	18	8
		147	56

Roek

Het aantal nesten van de Roek neemt toe. In 1998 zijn 326 nesten geteld. In 1999 waren dit er nog maar 232. In 2000 zijn in totaal 334 nesten geteld.

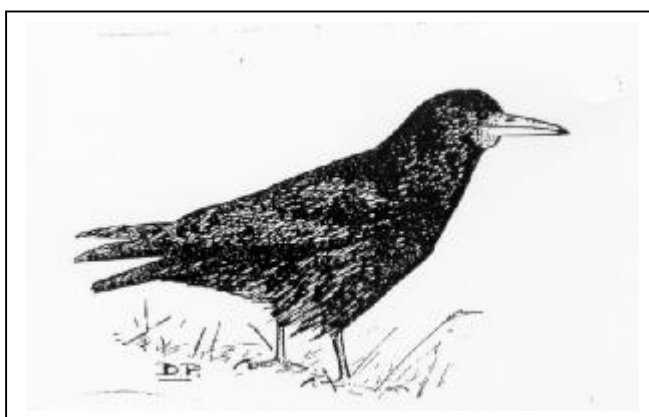
Kolonie 1	16 nesten (plm. 6 bewoond)
Kolonie 2	61 nesten
Kolonie 3	2
Kolonie 4	15
Kolonie 5	15 (verlaten)
Kolonie 6	1
Kolonie 7	167
Kolonie 8	57
Totaal aantal nesten in 2000	334

Het aantal kolonies was als volgt:

1 kolonie met 1 nest
1 kolonie met 2 nesten
2 kolonies met 15 nesten
1 kolonie met 16 nesten
1 kolonie met 57 nesten
1 kolonie met 61 nesten
1 kolonie met 167 nesten

Op 2 plaatsen vond er in de bestaande kolonie een duidelijke uitbreiding plaats, hier werden de Roeken in tegenstelling tot voorgaande jaren niet verstoord. Bij de meeste andere plaatsen vond wel verstoring plaats. Een kolonie die in het begin van het broedseizoen wel bezet was werd tijdens het broeden verlaten. De vogels waren niet verstoord, maar mogelijk had de grote kolonie in de naaste omgeving van de verlaten kolonie een grote zuigkracht op de vogels.

Op 28 mei raasde er een zware storm over Nederland. De Roeken hadden op dat moment al jongen, veel jongen werden na de storm dood onder de nesten aangetroffen. Hoewel het aantal nesten groter was dan in 1999 zal hierdoor het broedresultaat waarschijnlijk minder zijn dan vorig jaar.

Roek

Oeverwaluw

Dit jaar waren de Oeverwaluwen weer goed vertegenwoordigd op de Oelemars.

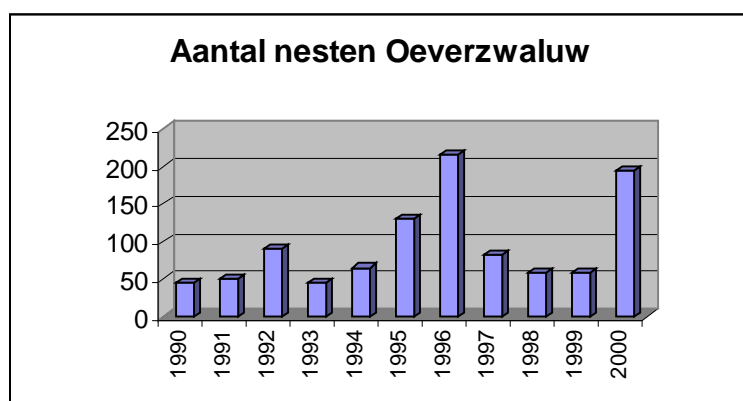
Maar liefst 194 broedpaartjes nestelden op de Oelemars, van deze 194 paartjes broedden er 4 in de oeverwaluwwal en 190 in het zanddepot.

In het zanddepot was een steile wand blijven staan na zandafgraving door de firma Temmink. Eind april namen de Oeverwaluwen bezit van deze steile wand, die ze prefereerden boven de afgestoken oeverwaluwwallen. Waarschijnlijk was de steile wand aantrekkelijker door de samenstelling van het zand en de hoogte van de wand.

In de planning van de firma Temmink zou de wand in het voorjaar verder afgegraven worden. Overleg met de heer Wim Mulder van de firma Temmink had gelukkig succes, ondanks de extra kosten was de firma Temmink bereid om op een andere plaats in het depot verder te gaan met afgraven zodat de broedkolonie bespaart bleef. Een woord van dank aan de firma Temmink is zeker op zijn plaats. We zijn blij dat de Oeverwaluwen op deze manier de kans kregen om maar liefst 190 nesten te graven in de wand. Het totaal van 194 nesten was bijna een record, alleen in 1996 waren er meer broedsels n.l. 215. Ook toen waren er veel broedsels in het zanddepot n.l. 95.

Jaar	Aantal wal 1	Aantal wal 2	Zanddepot	Totaal
1990	46	-	-	46
1991	51	-	-	51
1992	72	18	-	90
1993	18	14	14	46
1994	60	5	-	65
1995	115	16	-	131
1996	31	89	95	215
1997	-	-	83	83
1998	20	24	14	58
1999	21	37	-	58
2000	-	4	190	194

Al met al een resultaat weer een resultaat waar we blij mee mogen zijn gezien de zeldzaamheid van deze vogel in Overijssel.

RINGACTIVITEITEN

De volgende vogels zijn geringd in onze nestkasten.

Soort	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Gierzwaluw	9	12	15	17	19	17	25
Torenavalk	-	-	11	-	-	-	
Steenuil	11	3	18	12	25	27	26
Kerkuil	42	33	39	1	18	77	30
Bosuil	-	-	1	-	-	-	-
Gr.Gele Kwik	14	41	52	39	15	18	25
Zwarte Mees	-	-	-	-	-	9	-
Kuifmees	-	-	-	-	-	6	-
Glanskop	-	-	-	-	-	-	10
Witte Kwikst.	-	-	10	-	6	5	4

Terugmeldingen geringde vogels

Kerkuil:

Ringnummer	5289869	5289795	5289896	5289793	5284678
Ringplaats	Overdinkel	Beuningen	Losser	Bentelo	Bentelo
Datum	10-06-1999	07-06-1999	08-07-2000	08-06-1999	15-06-1995
Leeftijd	Pull	Pull	Pull	Pull	Pull
Terug	30-09-1999	01-02-2000	03-02-2000	23-03-2000	20-03-2000
	Rolde/Assen	De Lutte	Oberhausen	Oudenbosch	Delden
	Drenthe	Overijssel	Duitsland	Noord Brabant	Twente
Dagen	112	239	210	294	1740
KM	86	7	88	162	5
Oorzaak	Verkeers-Slachtoffer	Verkeers-Slachtoffer	onbekend	Verkeers-slachtoffer	Dood / binnen

Kerkuil:

Ringnummer	5289877	5289694	Ringnummer	3527038	3527038
Ringplaats	Glanerbrug	Lonneker	Ringplaats	Harreveld /De Moezenbulte Geldeland	Harreveld /De Moezenbulte Geldeland
Datum	13-06-2000	29-08-1996	Datum	07-06-1996	07-06-1996
Leeftijd	Pull	Pull	Leeftijd	Pull	Pull
Terug	23-06-2000	28-06-2000	Terug	20-05-1999	11-05-2000
	Coesfeld	Denekamp		Losser	Losser
	Duitsland	Overijssel		Twente	Twente
Dagen	284	1399	Dagen	1168	1434
KM	34	15	KM	44	44
Oorzaak	Verkeers-Slachtoffer	Verkeers-Slachtoffer	Oorzaak	Gecontroleerd in nestkast	Gecontroleerd in nestkast

Steenuil:

Gierzwaluw:

Ringnummer	P23011	P23029	P21791
Ringplaats	Polaroid / Enschede	Polaroid / Enschede	Polaroid / Enschede
Datum	03-07-1998	11-07-1998	06-07-1997
Leeftijd	Adult	Adult	Adult
Terug	01-07-2000	01-07-2000	01-07-2000
	Polaroid / Enschede	Polaroid / Enschede	Polaroid / Enschede
	Twente	Twente	Twente
Dagen	729	721	1091
KM	0	0	0
Oorzaak	Gecontroleerd in nestkast	Gecontroleerd in nestkast	Gecontroleerd in nestkast

VOGELINVENTARISATIE

Watervogeltelling 16-01-2000

Aan deze telling is door 8 personen deelgenomen.

De telling wordt sterk beïnvloed door het weer op dat moment. Bij strenge vorst of sneeuw heeft de Dinkel een sterke aantrekkingskracht op vogels, dit is enigszins terug te zien aan de waarnemingen in 1998. Onderstaand de resultaten van de afgelopen 3 jaar.

Locatie	Locatie 1			Locatie 2			Locatie 3			Locatie 4		
	98	99	00	98	99	00	98	99	00	98	99	00
Blauwe reiger	1	7	1		2		1					
Aalscholver							3					
Fuut										2		7
Doodaars												
Nijlgans				9						9		
Grote Zaagbek							14					
Nonnetje							11					
Wilde eend	35	123	70	2	5	23	743			486	1500	558
Kuifeend							10					
Tafeleend										2		
Smient							1					3
Mandarijneend							8					
Brilduiker											2	
Wintertaling		4									1	1
Krakeend												2
Meerkoet		2					3				35	15
Waterhoen		4	2				1					
Zilvermeeuw							1					
Stormmeeuw												
Kokmeeuw		1		85	160		2			22		24
Ooievaar					1	1						
Totale	36	141	73	96	168	24	798			521	1538	610

- Locaties:**
- 1 Glane tot Hoofdstraat
 - 2 Hoofdstraat tot Bossinkbrug
 - 3 Bossinkbrug tot de Poppe
 - 4 Oelemars

Opmerking: Op locatie 3 is in 1999 en in 2000 niet geteld.

Vogeltrek telling Beuningerachterveld

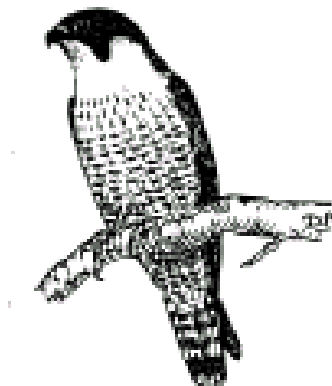
Datum: 7 oktober 2000

Aantal aanwezige personen: 8

Bijzonderheden deze ochtend: 15 Atalanta's (vlinders) trokken over (richting zuid/west)

SOORT	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1999	2000
Graspieper	270	20	257	215	96	71	227	77	409
Vink/keep	287	149	684	735	166	73	504	86	539
Rietgors	10	28	0	30	23	0	14	2	12
Koperwiek	100	4	54	268	1	104	6	15	0
Boomleeuwerik	3	4	6	2	0	0	0	0	1
Veldleeuwerik	11	261	42	160	57	38	25	4	8
Kuifleewerik	0	0	0	4	0	0	0	0	0
Geelgors	3	23	0	20	13	5	25	3	17
Kneu	43	29	16	49	27	0	57	28	22
Grote lijster	14	15	0	7	6	0	26	1	19
Zanglijster	7	6	0	0	4	0	1	0	9
Witte kwikstaart	35	13	27	7	24	15	38	7	37
Spreeuw	29	51	700	584	82	55	84	1043	362
Ringmus	95	60	0	29	25	0	3	0	2
Heggemus	2	0	1	0	0	0	0	0	0
Winterkoning	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Goudvink	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Putter	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Sijs	6	2	41	16	10	0	134	0	20
Barmsijs	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Kuifmees	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Zwarte mees	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Tjiftjaf	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Boerenwaluw	14	0	55	0	0	0	3	196	0
Huiswaluw	0	0	0	0	0	0	0	12	0
Merel	1	1	0	1	3	0	3	5	4
Kramsvogel	3	0	5	2	0	29	6	0	0
Kruisbek	0	0	44	1	0	0	0	0	0
Roodborst	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Goudhaantje	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Groenling	5	25	12	7	2	0	1	0	7
Roodborsttapuit	2	0	0	0	2	0	1	2	0
Zwarte specht	0	0	0	2	0	2	0	0	0
Gr. Bonte specht	1	0	0	0	0	0	1	1	1
Vlaamse gaai	4	10	0	30	9	34	6	12	14
Zwarte kraai	1	0	0	22	7	5	9	22	7
Kievit	42	138	38	34	0	79	0	13	94
Kauw	0	0	0	89	0	0	4	26	12
Watersnip	1	0	1	3	0	0	2	3	0
Kokmeeuw	4	0	0	7	0	2	3	8	14
Wilde eend	0	0	0	5	0	0	0	0	9
Blauwe reiger	2	0	0	1	0	0	0	0	1

Houtduif	0	425	0	705	41	26	66	31	18
Holenduif	0	1	0	4	1	0	0	4	1
Aalscholver	0	32	0	0	0	0	0	0	0
Grauwe gans	0	399	4	0	0	0	0	0	0
Nijlgans	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Goudplevier	0	0	0	0	0	0	0	0	18
Klapekster	0	1	0	0	0	1	0	0	0
Sperwer	0	7	0	1	1	1	1	1	2
Buizerd	1	7	4	4	2	3	3	8	4
Havik	1	2	0	0	1	1	0	1	0
Torenavalk	0	0	4	1	1	0	0	6	2
Boomvalk	2	0	0	0	0	0	0	2	0
Slechtvalk	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Visarend	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Wulp	0	0	0	0	6	0	4	0	0
Zilvermeeuw	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Groene specht	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Pimpelmees	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Koolmees	0	0	0	0	4	0	0	0	0
Totaal	1004	1713	1995	3047	615	546	1257	1620	1676

Tijdens de vogeltrektelling in het Beuningerachterveld werd dit jaar een Slechtvalk en een Visarend tegelijkertijd waargenomen.

Het Atlasproject Broedvogels in Losser en omgeving

Waarom een atlasproject?

We weten al veel over de Nederlandse broedvogels, maar van veel soorten ontbreekt een recent landdekkend verspreidingsbeeld. Het vorige atlasproject dateert uit de zeventiger jaren en er is sindsdien veel veranderd in Nederland. Er was dus voldoende aanleiding om een nieuw landelijk onderzoek het licht te laten zien. In 1998 is het atlasproject van start gegaan. SOVON Vogelonderzoek Nederland had hierbij de leiding. Het onderzoek besloeg drie jaar en is onlangs afgerond. Voor Twente heb ik de coördinatie gedaan en tevens zelf onderzoek verricht.

Standaardonderzoek

Het gehele land is verdeeld in atlasblokken van 5 bij 5 km. Voor Twente betekende dat er voor 59 blokken tellers moesten worden gevonden. Dit bleek geen enkel probleem te zijn. Elk atlasblok moest vervolgens via een gestandaardiseerde onderzoeksmethode geteld worden op broedvogels. In acht door SOVON bepaalde kilometerhokken van 1 bij 1 km hebben de tellers in het voorjaar exact twee keer per hok gedurende een uur zoveel mogelijk broedvogels opgespoord en van de schaarse soorten ook de aantallen opgeschreven. Op het middelpunt van het hok vond gedurende vijf minuten een punttelling plaats. Het kilometerhokonderzoek en de punttellingen geven informatie over de relatieve dichtheid van vooral algemene soorten. De overige 17 kilometerhokken konden daarna uitgekamd worden op nog ontbrekende soorten. Nachtbezoeken hoorden er ook bij om Houtsnippen, Nachtzwaluwen en uilen op te sporen. Na deze grondige verkenning van het atlasblok kon de teller dan aan de hand van de gevonden aantallen broedvogels een schatting maken van wat er in werkelijkheid in het gehele blok zou moeten zitten. Van alle soorten is bovendien de mate van broedzekerheid vastgesteld.

1400 km vogelen

Normaal is de maximale grootte van een onderzoeksterrein voor broedvogelonderzoek zo'n 100 ha. Een atlasblok bestaat echter uit 2500 ha. Geen wonder dat ondanks vele uren veldwerk er slechts een deel van alle broedvogels daadwerkelijk opgespoord kan worden. Vele zaterdagmorgens vroeg op de fiets erop uit leverde echter al een behoorlijke basis op. Door 1400 km te fietsen door mijn vier atlasblokken heb ik het grootste deel van de aanwezige broedvogelsoorten wel gevonden. Door derden zijn veel aanvullingen aangeleverd. Vooral door de vogelaars van IVN-Losser zijn veel aanvullende waarnemingen verricht. Hiermee is een aanzienlijke bijdrage geleverd, vooral op het gebied van broedzekerheid en de locaties van uilen.

Losser en omgeving

De vier onderzochte atlasblokken liggen voor een deel binnen de gemeentegrenzen van Losser. Het zijn de blokken 29-51, 29-52, 35-11 en 35-12. De blokken 29-51 (geteld in 1999) en 35-11 (geteld in 1998) liggen grotendeels op het grondgebied van de gemeente Enschede. De blokken 29-52 en 35-12 (geteld in 2000) liggen bijna geheel in Losser. Het zijn beide grensblokken die voor de helft in Duitsland liggen. De vier blokken beslaan grofweg het zuidelijk deel van de gemeente Losser, van Kremersveen, Glane en Overdinkel tot aan Oldenzaal, Boerskotten-zuid, de Duivelshof en de Binckhorst, met de dorpskern Losser als middelpunt.

Resultaten

Binnen de gemeentegrens van Losser werden er in de vier blokken daadwerkelijk 109 broedvogelsoorten aangetroffen, waarbij het grensblok 29-52 (Losser zelf, de Oelemars, Hannekerveld, de oostelijke helft van de Duivelshof en Hengelheurne) de meeste soorten (100) opleverde. Van een aantal schaarse broedvogelsoorten zijn ook de aantallen getelde territoria bekend. Of er ook echt gebroed is, valt niet steeds met zekerheid te zeggen. Tot broedvogel worden de volgende categorieën gerekend:

mogelijk broedend: soort waargenomen in het broedseizoen in broedbiotoop; eenmalige waarneming van een zingende of baltsende vogel in het broedseizoen
waarschijnlijke broedend: paar in broedbiotoop in het broedseizoen; territoriumgedrag tenminste twee maal op dezelfde plaats met minimaal een week er tussen; alarm; transport van nestmateriaal
zeker broedend: transport van voedsel en/of ontlastingspakketten; een bezet nest

Hier volgt een lijst met daadwerkelijk aangetroffen broedvogels en hun aantallen, dus geen schattingen:

Dodaars	1	Tiekeveen
Fuut	2	Oelemars
Geoorde Fuut	1	Eenmalige een paar op de Oelemars in juni, niet gebroed
Ooievaar	1	Schokland, het enige broedgeval in Twente
Knobbelzwaan	1	Hengelheurne, niet gebroed
Kolgans	1	Samen met soepgans op de Oelemars, niet gebroed
Grauwe gans	1	Oelemars, niet gebroed
Brandgans	1	Oelemars, niet gebroed
Nijlgans	2	Hengelheurne, Oelemars, niet gebroed
Mandarijneend	1	Duivelshof
Kuifeend	4	Dinkel
Wespendief	1	Duivelshof
Havik	1	Zandbergen
Sperwer	6	
Buizerd	17	
Torenavalk	16	
Boomvalk	1	
Patrijs	25	
Kwartel	1	Oelemars
Kwartelkoning	1	Superzeldzaam in Twente, Duivelshof
Kleine Plevier	2	Hengelheurne, Oelemars, het nest is verstoord door zwemmers
Houtsnip	1	Oostelijke Duivelshof
Grutto	3	Kremersveld
Wulp	12	
Tureluur	10	Kremersveld, Schokland, Hannekerveldweg, Oldenzaalse veenweg, Hengelheurne
Zomertortel	4	Begint een schaarse soort te worden
IJsvogel	4	Dinkel, Oelemars
Groene specht	13	
Zwarte specht	5	
Kleine bonte specht	5	
Boomleeuwerik	2	Zandbergen, Hengelheurne
Veldleeuwerik	6	Nu een schaarse soort in Twente
Oeverwaluw	194	Oelemars, grootste kolonie van Twente
Grote Gele Kwikstaart	2	Dinkel
Nachtegaal	1	Aarnink
Gekraagde Roodstaart	58	Bosranden, erfbosjes
Kramsvogel	2	Werd al als uitgestorven in Twente beschouwd: Overdinkel, Honingloweg
Kleine Karakiet	5	Oelemars, Honingloweg
Fluiter	2	Afgelopen jaren waren slechte 'fluiterjaren'
Vuurgoudhaantje	6	Duivelshof
Bonte Vliegenvanger	46	Veel in Losser zelf
Glanskop	46	Oud loofbos
Boomklever	50	Oud loofbos
Wielewaal	6	Loofbos
Europese Kanarie	2	Overdinkel, Losser
Putter	3	Overdinkel, Losser
Barmsijs	1	Losser
Goudvink	12	
Appelvink	14	Vooral in Losser
Geelgors	40	Rode lijstsoort, die toch in redelijke aantallen aanwezig is

Aan algemene soorten werden verder nog de volgende broedvogels aangetroffen: Soepgans, Wilde Eend, Soepeend, Waterhoen, Meerkoet, Scholekster, Kievit, Stadsduif, Holenduif, Houtduif, Turkse Tortel, Koekoek, Gierzwaluw, Grote Bonte Specht, Boerenzwaluw, Huiszwaluw, Boompieper, Graspieper, Witte Kwikstaart, Winterkoning, Roodborst, Heggenmus, Zwarte Roodstaart, Merel, Zanglijster, Grote Lijster, Bosrietzanger, Spotvogel, Braamsluiper, Grasmus, Tuinfluiter, Zwartkop, Tjiftjaf, Fitis, Goudhaan, Grauwe Vliegenvanger, Staartmees, Matkop, Kuifmees, Zwarte Mees, Pimpelmees, Koolmees, Boomkruiper, Vlaamse Gaai, Ekster, Kauw, Roek, Zwarte Kraai, Spreeuw, Huismus, Ringmus, Vink, Groenling, Kneu en Rietgors. Aan nachtvogels waren er: Kerkuil, Bosuil, Steenuil en Ransuil. Voor een uitgebreid overzicht van de uilen verwijs ik naar de overige artikelen in het jaarverslag.

Aan soorten die op de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten in Nederland (Osieck en Hustings, 1994) staan werden Dodaars, Geoorde Fuut, Ooievaar, Patrijs, Kwartelkoning, Tureluur, Kerkuil, Steenuil, IJsvogel, Groene Specht, Oeverzwaluw, en Geelgors vastgesteld. Het aantal van 12 Rode Lijstsoorten mag best hoog genoemd worden. Landelijk gezien zijn de territoria en broedgevallen van Ooievaar, Kwartelkoning, kleine Plevier, IJsvogel, Kerkuil, Grote Gele Kwikstaart, Kramsvogel en Europese Kanarie van betekenis.

LEZING EN MEDEWERKING OP AANVRAAG

Gepubliceerd:

- Polaroid-View Artikel over de Gierzwaluwkolonie bij Polaroid/Enschede.
- Polaroid-View Vogelsringen in Overdinkel.
- Dinkellander 17-05-2000; 'Al rond de 180 vogelsoorten waargenomen rond Oelemars' Dit artikel is gepubliceerd naar aanleiding van de aanleg van een dras/nat situatie op de Oelemars.
- Dinkellander 02-08-2000; 'Vogelwerkgroep IVN wil bij waterplas informatiebord met afbeeldingen vogels'. Dit artikel besteedt o.a. aandacht aan de inzet van de vogelwerkgroep en de daarmee samenhangende resultaten. Ook wordt nader ingegaan op de mogelijke problemen welke de Oelemars als geschikt vogelgebied te wachten staan.
- Tubantia 06-10-2000; 'Dit wordt een prachtig leefgebied voor vogels'. Ook in dit artikel wordt nog weer eens uit de doeken gedaan hoe waardevol de Oelemars voor vogel is.
- Tubantia Pagina groot artikel over ringactiviteiten van L. Hassing op de ringstation te Overdinkel.
- Natuurlijk Overijssel Artikel gepubliceerd over Kerkuilen
- Internet Publicatie van de activiteiten en wetenswaardigheden van onze vogelwerkgroep op het internet worden steeds frequenter bezocht. Reacties vanuit heel Europa zijn eerder regelmaat dan uitzondering. Met name onze ervaring met het creëren van diverse broedgelegenheden is voor menigeen aanleiding om met ons contact op te nemen.

Medewerking:

- SOVON Insturen nestkastgegevens, gegevens kolonievogels en gegevens voor nieuwe broedatlas. PTT –project, zeldzame soorten project.
- Vlinderstichting Insturen waargenomen soorten en aantallen.
- Twentse Vogelwerkgroep Insturen vogelwaarnemingen (o.a. voor publicatie in Ficedula).
- Bouwtekeningen op aanvraag Door diverse vogelwerkgroepen zijn we benaderd om bouwtekeningen op te sturen van nestkasten welke door ons zelf ontworpen zijn.

Lezing/presentatie:

- Zondag 21 mei 2000
Stand Losserhof - Themadag 'Wat vliegt daar'.
Hier waren wij met een stand aanwezig om geïnteresseerden te vertellen over de activiteiten welke wij als vogelwerkgroep ontplooiën.

Hulp en bijstand:

- Assistentie geboden bij het verplaatsen van een Steenuilenbroedsel ivm afbraak schuur.

DE LOSSERSE OOIEVAARS

Ooievaar Dirk (ringnummer 1301) is op 5 januari 2000 weer gesignaleerd op het nest aan de Schoklandweg in Losser. 's Middags werd al een ooievaar boven de vliegbasis Twente waargenomen, die in de richting van Losser vloog. Op 2 februari 2000 heeft ook Aramis (ringnummer 3335) zich weer gemeld op het nest. Het ooievaarspaar is daarmee uitzonderlijk vroeg weer compleet. Sinds 26 maart is een van de ooievaars permanent op het nest. Het broeden is begonnen. Als alles meezit komen de eerste eieren rond 27 april uit. Het zal dan nog ongeveer een week duren (5 mei) eer de eerste kleine snaveltjes boven de nestrand komen.

Nadat de laatste dagen al 3 jonge Ooievaars in het nest waren ontdekt, wordt op maandag 8 mei een vierde jong gesignaleerd. De jongen zijn nu een tot ander halve week oud. De ooievaars vliegen af en aan om de vier jongen te kunnen voeden. Het weer zit ze de laatste tijd mee, niet te heet en niet te nat. Als alles goed gaat zullen de jongen rond Pinksteren geringd worden, ze zijn dan 5 weken oud. Op 18 mei wordt er onder het nest bij het huis een dood ooievaarsjong gevonden. Gezien de afmeting van het kadaver moet het hier wel gaan om een vijfde jong, dat enkele dagen na het uitkomen is overleden. In het nest zelf scharrelen de vier overgebleven jongen heel kwiek rond. Vijf dagen later echter, op 27 mei, wordt een van de vier jongen dood gevonden in de tuin onder het nest. De oorzaak hiervan is onbekend. Er zijn op dit moment nog 3 jongen in leven. Op 6 juni is het dan zover en kunnen de jongen geringd worden, de drie worden in een keer in een grote sporttas van het daknest gehaald. De jongen worden een voor een geringd met de volgende ringnr., 4858, 4859 en 4860. Ze krijgen de namen: Nootka, Haida en Sequoyah.

De namen vinden hun oorsprong in de indianenstammen van British Columbia (Canada) en Arizona (V.S.). 7 Juli: voor het eerst verlaten de jonge Ooievaars het daknest om de omgeving te verkennen. In de weken hierna verblijven de jongen steeds vaker en langer buiten het nest. De laatste 14 dagen zijn ze 's morgens al vroeg vertrokken en keren ze 's avonds bij het invallen van de duisternis pas weer terug op het nest.

Zondag 6 augustus keren de jongen niet meer terug op het nest, ook de volgende avond zien we alleen de ouders, hetgeen waarschijnlijk betekent dat de jongen aan hun trek naar het zuiden zijn begonnen. Op 25 augustus keert Aramis (3335) niet meer terug op het nest, alleen Dirk scharrelt nu nog langs de boorden van de Dinkel. Echter op 28 augustus zitten beide ooievaars weer op het nest. Begin oktober worden er op het Schokland en aan de Grensweg 3 Ooievaars gezien. Twee zijn op de normale manier geringd (ring om de tibia). Een draagt de ring links en de ander rechts, hetgeen zou kunnen duiden op de 1301 en de 3335, die op 8 oktober nog steeds op het nest aanwezig zijn. Bij de derde vogel wordt een ring waargenomen om het rechter been. Deze ring zit echter om de tarsus, net boven de tenen, een manier van ringen die in Nederland eigenlijk niet gebruikelijk is. Helaas is het niet mogelijk om de ring af te lezen.

Op 19-11-2000 wordt het ringnummer afgelezen met een telescoop. De derde Ooievaar met de ring om de tarsus blijkt een Duitse ring om te hebben, Germania, Helgoland, 870T. Volgens de terugmelding van de Vogelwarte Helgoland werd de vogel op 28 augustus 1998 in Hennstedt-Hochfeldt (Schleswig-Holstein) geringd. De vogel had een beschadigde vleugel en overwinterde dat jaar in Bergenhusen (Schleswig - Holstein). Het drietal blijft overdag bij elkaar en 's avonds vliegen Dirk en Aramis naar het daknest aan de Schoklandweg, terwijl de Duitse ooievaar een stek gevonden heeft op de boerderij van ter Denge aan de Overdinkelsestraat.

Sinds de vorstival en de sneeuw rond de kerstdagen worden alleen Dirk en Aramis nog maar waargenomen. Aangenomen wordt dat de ooievaar uit Duitsland doorgetrokken is naar een gebied met meer voedselaanbod. Voor ooievaar Dirk is het jaar 2000 een recordjaar, op 5 dagen na is hij het hele jaar in Losser geweest. De verwachting is dat beide ooievaars de rest van de winter ook rondom het Schokland zullen doorbrengen.

Er zijn nog een paar terugmeldingen van in Losser geboren Ooievaars binnengekomen. Het gaat hier om 3 vogels uit het broedsel van 1997 en om een vogel uit 1998. Uit 1997 zijn teruggemeld de ringnummers 3334 (25 september 1998, Cadiz, zuid-Spanje), 3335, het huidige vrouwtje van het koppel dat in 2000 in Losser broedde (10 december 1998, Cadiz, zuid-Spanje) en de 3336 (21 mei 2000, broedend in Münster, Duitsland). Van het broedsel uit 1998 werd teruggemeld de 3719 (23 juli 2000, Rheine, Duitsland). Dit betekent dat we nu van het gehele broedsel uit 1997 terugmeldingen hebben en dat van de 17 jongen die sinds 1994 in Losser geboren en op trek gegaan zijn er nu twee zelf nakomelingen hebben.

DE OELEMARS

Een jaar Oelemars

De Oelemars is een zandafgraving ten zuidoosten van Losser, pal tegen de grens met Duitsland ter hoogte van klooster Bardel. De zandafgraving is omringd door open weiden, een zanddepot en lage struikbegroeiing, met aan de randen hier en daar riet en lisdodde. Het gebied van de Oelemars wordt begrensd door de Ravenhorsterweg, de Grensweg, de Drielandweg en de Beerninksweg. Het terrein is niet toegankelijk en er lopen geen wegen of paden door, uitgezonderd de klootschietbaan. Zo'n anderhalf jaar geleden is er door het IVN-Losser een observatiehut gebouwd en zijn er voor de hut slikveldjes aangelegd. De hut kent een groeiend aantal belangstellenden, zowel geïnteresseerde fietsers en wandelaars uit het grensgebied als vogelaars uit Losser, Oldenzaal, De Lutte, Overdinkel, Gronau en Enschede. Er zijn steeds vaker momenten dat de hut te klein is om alle belangstellenden een plaats te bieden. Uitbreiding van de hut tot twee keer het huidige formaat zou wenselijk zijn. Zeker nu ook informatiepanelen en een picnicplaats een bezoek nog aantrekkelijker maken. Vanuit de hut is er de beste mogelijkheid om de vogels op het water ongestoord te observeren. Vanaf de wegen is er geen goed uitzicht.

De Oelemars is vergeleken met andere zandafgravingen en recreatieplassen in Twente als Rutbeek, Hulsbeek, Domelaar, Leemslagenplas, Lageveld en Rutbekerveld veruit het kleinst. Toch komen de meeste vogelwaarnemingen juist vanuit de Oelemars. Aangezien de hut vaak bemand is door vogelaars, die ook bij slecht weer een uitstekend uitzicht hebben over het wateroppervlak, is het voor een vogel bijna onmogelijk om ongezien deze plek te passeren. Bovendien is het, door het aanleggen van slikveldjes vlak voor de hut, voor steltlopers weer aantrekkelijk geworden.

Dit jaar (2000) werden er twee soorten aan de Oelemars-lijst toegevoegd, nl. Kleine Zilverreiger en Draaihals. Ook kwam er een nieuwe ondersoort bij: de Russische Kauw. De Kleine Zilverreiger was zelfs een nieuwe soort voor Twente en van de Draaihals werden zelfs 3 ex. tegelijk gezien. Vanaf 1983 zijn er tot nu toe 183 vogelsoorten geregistreerd. De waarnemingslijst waarop de waarnemingen per halve maand staan aangegeven, wordt jaarlijks in het jaarverslag van de vogelwerkgroep van IVN-Losser gepubliceerd. Daarnaast worden op internet via de website van Vogelwerkgroep Losser en de Twentse Vogelwerkgroep de dagelijkse of wekelijkse waarnemingen gepresenteerd.

In dit artikel wordt een jaaroverzicht gegeven over het jaar 2000. Alleen bijzondere waarnemingen die in 2000 op de Oelemars zijn verricht, zijn hierna opgenomen. Het gaat om voor Twente, maar meestal ook voor Nederland, schaarse en zeldzame soorten. Samenvatting wordt daarbij aangegeven in hoeverre de vogelsoort in Twente schaars is.

Dodaars

De Dodaars is een schaarse broedvogel in Twente. Op de doortrek doen ze ook de Oelemars aan, gezien de waarnemingen van een voor Twente uitzonderlijk grote groep van 12 op 2-4, en van 1 op 12-4, 1 op 22-8, 3 op 24-8, 2 op 24-9, 1 op 21-12 en van 29-12 t/m 31-12.

Fuut

Een schaarse, maar toenemende broedvogelsoort in Twente. De Fuut is het gehele jaar aanwezig op de Oelemars. In de wintermaanden loopt het aantal tot zo'n 11 exemplaren op. In het voorjaar hebben twee broedparen jongen voortgebracht.

Roodhalsfuut

Jaarlijks slechts enkele exemplaren in Twente, met meestal een kortstondig verblijf. Twee juveniele exemplaren werden op 24-8 door laagvliegende stuntende heteluchtballonnen van Twente Ballooning, waarvan de mandjes door het water van de Oelemars (19 m diep!) sleepten, verdreven. Uitzonderlijk wat verblijfsduur betrof was de juveniele Roodhalsfuut die van 22-9 t/m 5-11 op de Oelemars rondzwom.

Geoorde Fuut

De Geoorde Fuut broedt in Twente alleen in de Engbertsdijksvennen. De vogels worden niet vaak op doortrek gezien. Op de Oelemars neemt een bijzondere positie in, want er zijn hier verhoudingsgewijs veel waarnemingen bekend van doortrekkende Geoorde Futen. De waarnemingen van dit jaar zijn: 6 op 11-4, 4 op 15-4, 2 op 21-4, 2 op 10-6 (broedtijd!), 3 op 16-9, 1 op 19-9, 1 op 26-9, 4 op 27-9 en 1 op 5-11. Deze aantallen werden in Twente buiten de Engbertsdijksvennen nog niet eerder gemeld.

Aalscholver

Sinds kort broedvogel in Twente. De aantallen pleisterende vogels nemen jaarlijks toe. Elke dag waren er wel een aantal Aalscholvers tot maximaal zo'n 15 vogels op de Oelemars aanwezig, die zich te goed deden aan de talrijke vissen. Ook werden er vaak overvliegende groepen Aalscholvers op doortrek gezien. Op 19-11 werd een geringde Aalscholver ontdekt. De vogel was in Denemarken geringd.

Blauwe Reiger

Dagelijks verbleven het gehele jaar door tot maximaal 7 Blauwe Reigers op de Oelemars. De dichtstbijzijnde grotere Twentse broedkolonies bevinden zich bij Singraven en Delden.

Kleine Zilverreiger

De eerste waarneming voor Twente van deze ook landelijk zeldzame reigersoort vond op 30-4 plaats op de Oelemars. 1 ex. fourageerde enkele uren vlak voor de hut op de nieuwe slikveldjes.

Ooievaar

In Twente broedt slechts 1 paartje en wel in Losser bij de Dinkel aan de Schoklandweg. Dit broedpaar landde samen met een Duitse Ooievaar uit Schleswig-Holstein (ring afgelezen) op 26-11 en 9-12 op de Oelemars.

Knobbelzwaan

De Knobbelzwaan is een schaarse broedvogel in Twente. Vijf keer werd deze soort op de Oelemars waargenomen: 2 op 20-2, 16-9, 4-11, 1 ad. + 1 juv. op 20-12 en 2 ad. op 21-12.

Rietgans

Deze soort is alleen overvliegend gezien. Wel kon worden vastgesteld dat het water van de Oelemars de vogels als het ware naar beneden lokte. Op 20-12 vlogen er 74 over en op 29-12 zelfs 150 ex.

Kolgans

In Twente zijn niet vaak pleisterende Kolganzen te zien. Op 26-2 kwam echter een juveniele Kolgans aanvliegen. De vogel kreeg gezelschap van de plaatselijke grote witte Soepgans, maar werd regelmatig door de witte in de steek gelaten vanwege concurrentie met Brandganzen, Grauwe Ganzen en Canadese Gans. Vanaf 24-9 kreeg de Kolgans gezelschap van een tweede juveniele Kolgans. De twee waren tot het eind van het jaar onafscheidelijk aanwezig. Wie weet levert dit het eerstvolgende Twentse broedpaar op. Overvliegende groepen werden in de trektijd gezien.

Grauwe Gans

De Grauwe Gans broedt sinds kort in kleine aantallen in Twente. Op De Oelemars werden de volgende waarnemingen verricht: 1 op 16-1 en 6-2, 2 op 26-2 en 9-4, 1 op 5 en 6-9, 9 op 24-9, 1 vanaf 12-10 t/m einde van het jaar, 2 op 15-10, 3 op 11-11. In september en oktober zijn diverse overvliegende groepen Grauwe Ganzen gezien.

Brandgans

Sinds kort broedvogel in de Engbertsdijksvennen. Op 13-5 werden 3 Brandganzen op de Oelemars signaleerd. De plaatselijke witte Soepgans bleek telkens weer een grote aantrekkingskracht te hebben op andere ganzen.

Canadese Gans

Dit is een schaarse soort in Twente. Op de Oelemars verbleef 1 ex. van 15 t/m 16-4.

Nijlgans

Ook Twente is de laatste jaren overspoeld met Nijlganzen. Ook de eerste broedgevallen doen zich al in Twente voor. Ze worden momenteel bij alle waterpartijen gezien. Ook de Oelemars herbergt op de meeste dagen van het jaar wel enkele Nijlganzen. De grootste groep betrof 16 ex. op 17-11.

Bergeend

De Bergeend is een schaarse broedvogel in Twente in de Bergvennen en de Engbertsdijksvennen. Op de andere waterpartijen worden ze maar zelden gezien. Op de Oelemars werd op 30-8 1 v + 1 juv. waargenomen.

Smient

Behalve in juni juli en augustus verbleven er bijna altijd wel een of meer Smienten op de Oelemars. Grote aantallen waren 35 ex. op 2-1 en 36 op 7-11. Op Deze soort komt in de wintermaanden op bijna alle waterpartijen in Twente voor.

Krakeend

Minder talrijk dan de Smient in Twente. De volgende waarnemingen komen van de Oelemars: max. 4 m van 2-1 t/m 12-2, 2 m + 1 v op 12-3, 2 op 21-3 en 2-4, 1 op 23-3 en 6-8, 1 v op 7-10, 1 m op 19-11, 1 m + 2 v van 5 t/m 9-12 en 1m van 13-12 t/m 30-12.

Pijlstaart

Ook een soort die in Twente op de doortrek in kleine aantallen wordt gezien op de meeste waterpartijen. Voor de hut werden de volgende Pijlstaarten gezien: max. 2 m + 1 v tussen 1-1 en 12-3, 1 op 21-3, 6 op 1-10, 1 v op 7-10 en 8-10, 2 op 12-10, 1 v op 6-11 en 7-11.

Slobeend

Dit is een schaarse broedvogel in Twente. Op de doortrek in voor- en najaar kunnen ze op alle waterpartijen aangetroffen worden. Op de Oelemars waren de volgende waarnemingen: 2 m + 1 v op 25-3, 2 op 2-4, 1 m + 1v op 12-3 en 24-4, 1 m op 10-4, 1 v op 22-8, 27-8, 28-8 en 7-9, max. 5 van 6-9 t/m 10-9, 1 op 19-9 en 24 -9, 2 op 26-9, 5 op 3-11, 13 op 6-11, 19 op 7-11, 4 op 16-11, 1 v op 25-11.

Witoogeend

Een zeldzame soort in Nederland. In Twente worden er jaarlijks hooguit een of twee vogels gezien. Op de Oelemars werd op 8-11 een vreemde eend gefotografeerd. Er kwamen al vermoedens van een Witoogeend. Op 14-11 en 17-11 werd de vogel opnieuw gezien. Op 20-11 waren er zelfs 2 aanwezig. Het bleken juveniele Witoogeenden te zijn. Voor zover bekend zijn juveniele Witoogeenden nog niet eerder in Twente waargenomen.

Brilduiker

Brilduikers zijn in kleine aantallen wintergasten in Twente. Oelemars: 1 m op 19-3, 2 m op 10-4, 1 v/juv. op 27-10 en 28-10, 1 v van 28-10 t/m 23-12, 3 v/juv. op 30-10, 1 m op 19-11 en 1 m + 1 v + 1 juv. op 23-12.

Nonnetje

Een schaarse wintergast in Twente. 1 v verbleef op de Oelemars op 17-11 en 1 m op 19-11 en 29-12.

Grote Zaagbek

Eveneens een wintergast in Twente en eveneens in kleine aantallen. 1 m + 1v zaten op de Oelemars op 2-4 en 1 m op 31-10 en 1-11. Op 26-12 landde 1 v.

Wespendief

Dit is een schaarse broedvogel in de Twentse bossen. Op de doortrek werd er op de Oelemars op 3-9 1 ex. overvliegend gezien.

Zwarte Wouw

In Twente is de Zwarte Wouw een schaarse doortrekker. Meestal worden er Rode Wouwen gezien. 1 vloog over de Oelemars op 7-5.

Rode Wouw

Eveneens een schaarse doortrekker in Twente. Door afname van het aantal broedgevallen aan de Duitse zijde van de grens zijn er minder waarnemingen. Oelemars: 1 vloog over op 16-10.

Bruine Kiekendief

In Twente worden deze kiekendieven in kleine aantallen op de doortrek gezien. In de veengebieden zijn er jaarlijks overzomerende vogels. De Oelemarswaarnemingen betreffen alle overvliegende vogels: 1 v/juv. op 30-8, 1 op 1-10, 1 v/juv. op 8-10 en 6-11.

Blauwe Kiekendief

Een schaarse wintergast en doortrekker in Twente. Op de Oelemars vloog 1 v op 19-9 over en 1 juv. was aan het jagen op 26-12.

Visarend

Visarenden vliegen in kleine, maar toenemende aantallen tijdens de doortrek ook over Twente. Tijdens de najaarstrek worden meer Visarenden gezien dan in het voorjaar. De Oelemars oefent met zijn visbestand dan ook een grote aantrekkingskracht uit op deze doortrekkers. De waarnemingen zijn: 1 verjaagd door een Havik op 1-9 en 1 op 4-10. Bij het Ringstation in Overdinkel werden eveneens Visarenden gezien, afkomstig van de Oelemars: 1 op 2-9, 1 op 13-10 en 1 op 22-10.

Smelleken

Een schaarse doortrekker en wintergast in Twente. 1 vloog over de Oelemars op 12-10.

Slechtvalk

Evenals de Visarend gaat het ook langzamerhand iets beter met de Slechtvalk. Er worden nu jaarlijks zo'n 5 tot 8 exemplaren in Twente tijdens de doortrek gezien. Op de Oelemars veroorzaakte een jagende Slechtvalk een enorme paniek onder de aanwezige watervogels op 13-10 en op 4-11.

Patrijs

Deze soort staat op de Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten. Op de Oelemars werden in het voorjaar 3 territoria vastgesteld.

Kwartel

Eind mei werd 1 roepende vogel overdag gehoord op de Oelemars. Kwartels zijn schaarse broedvogels in Twente in sterk fluctuerende aantallen.

Kleine Plevier

Deze plevier is een schaarse broedvogel in Twente. Ze broeden uitsluitend in zanderige, vaak tijdelijke biotopen. 1 paar verbleef van 9-4 t/m 17-6 op de Oelemars en heeft op een van de nieuwe eilandjes gebroed. Het broedsel is verloren gegaan, omdat het eiland door zwemmers is gebruikt om te zonnebaden, waarbij de handdoek werd uitgespreid in de directe omgeving van het nest. Op 4-5 werden 3 vogels gezien en op 14-8 en 15-8 verbleef er 1 Kleine Plevier. Door het uitstrooien van grind op de eilandjes zouden opnieuw Kleine Plevieren tot broeden kunnen komen.

Bonte Strandloper

Deze kustvogel is een schaarse doortrekker in Twente. Op de Oelemars werden de volgende waarnemingen gedaan: 1 op 25-4, 1 van 7-9 t/m 9-9, 1 op 24-9

Kemphaan

Kemphanen zijn af en toe als doortrekker in Twente te zien. Op de Oelemars was er 1 op 19-9 en 3 op 4-10.

Watersnip

De Watersnip is een zeldzame broedvogel (Rode Lijstsoort) in enkele natuurresevaten in Twente. Op de doortrek zijn ze wat talrijker. Oelemars: 1 op 23-8 en 7-9, 2 op 29-9, 1 op 30-9 en 4-10.

Wulp

Een schaarse broedvogel in Twente. Het territorium van een paartje lag gedeeltelijk op de Oelemars. De vogels waren dan ook regelmatig bij de hut te zien.

Zwarte Ruiter

Een schaarse doortrekker in Twente. Deze steltloper werd op de Oelemars gezien: 1 op 23-4, 24-8, 30-8, 12 op 9-9

Tureluur

De Tureluur is een schaarse broedvogel in Twente en neemt in aantal geleidelijk af. De soort staat daarom op de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. Deze weidevogel arriveerde op 11-4 en vestigde daarna een territorium op de Oelemars, zodat er in het voorjaar veelvuldig Tureluurs te zien waren vanuit de hut.

Groenpootruiter

Deze schaarse doortrekker werd regelmatig op de nieuwe slikveldjes gezien: 1 op 21-4 en 5-5, 5 op 6-5, 17 op 22-5, 1 op 28-6, 20-7, 11-8 en 27-8, 2 op 15-8, 22-8 en 8-9 t/m 10-9.

Witgatje

Eveneens een schaarse doortrekker in Twente. 2 Witgatjes verbleven op de Oelemars op 25-4.

Bosruiter

Een schaarse doortrekker in Twente. Op 23-7 werd een Bosruiter afvliegend vanaf de Oelemars waargenomen.

Oeverloper

Oeverlopers zijn in Twente schaarse doortrekkers, die juist een voorkeur hebben voor zandafgravingen. De eerste vogel kwam op 16-4 aan. Vanaf dat moment t/m 18-9 hebben er steeds tot maximaal 5 Oeverlopers rondgelopen.

Dwergmeeuw

Dwergmeeuwen worden buiten de Engbertsdijkvenen sporadisch in Twente waargenomen en dan alleen nog maar tijdens de voorjaarstrek. De waarnemingen van een ad. Dwergmeeuw op 1-10 en 26-12 zijn dan ook zeer bijzonder.

Kleine Mantelmeeuw

Deze zomergast is er nog niet zo lang in Twente. Twintig jaar terug waren er nog maar enkele waarnemingen van deze kustvogel hier bekend. Oelemarswaarnemingen zijn: 1 op 9-4, 2 ad. op 11-4, 2 op 19-4, 2 ad. op 29-5, 1 op 29-6, 1 ad. op 16-7, 24-7 en 14-8, 1 juv. op 29-8.

Visdief

Dit is een voormalige Twentse broedvogel. Nu worden ze nog maar hoogst zelden op de doortrek gezien. Op de Oelemars werd op 17-7 een Visdief boven het water gezien.

Zwarte Stern

De Zwarte Stern is al lang geen broedvogel meer in Twente. Op de doortrek worden ze slechts op enkele plekken gezien, o.a. Rutbeek, Rutbekerveld en Engbertsdijkvenen. Op de Oelemars zijn er verhoudingsgewijs veel gezien: 5 op 6-5, 3 op 10-7, 10 op 22-7 en 8 op 24-8. De verblijfsduur was steeds zeer kort.

IJsvogel

De IJsvogel is een karakteristieke broedvogel in Twente met zijn vele beken. De laatste jaren nemen de aantallen dank zij de zachte winters weer toe. Op de Oelemars werd midden in de broedtijd een IJsvogel gezien op 13-5. Vanaf 15-7 tot het eind van het jaar werden er voor de hut regelmatig een of twee van deze schitterende vogels gezien. Vooral in september en oktober waren de vogels dagelijks te zien en trokken vele belangstellenden naar de hut. Er zijn mooie foto's te zien van deze IJsvogels op de website van IVN-Losser. De stokjes voor de hut aan de waterkant zijn speciaal in de grond gestoken om vlak voor de hut de IJsvogel te verleiden om juist daar te gaan zitten. En met succes! De IJsvogel is een Rode Lijstsoort.

Kleine Bonte Specht

Dit spechtje is een schaarse broedvogel in Twente. Dit jaar werd de soort slechts één keer vastgesteld op de Oelemars. Op 16-12 fourageerde 1m op de berken op de noordoever.

Draaihals

Een nieuwe soort voor de Oelemars. De Draaihals broedt slechts zelden in Twente en wordt ook mondjesmaat op de doortrek gezien. Op 9-9 was een groepje van 3 kortstondig op de Oelemars aanwezig.

Groene Specht

De Groene Specht, een schaarse broedvogel in Twente had op de Oelemars 1 territorium. Het gehele jaar door is deze Rode Lijstsoort op de Oelemars te zien.

Draaihals

Boomleeuwerik

Dit is een schaarse broedvogel op de Twentse heidevelden. Tijdens de najaarstrek werd 1 Boomleeuwerik over de Oelemars gezien op 27-10.

Oeverzwaluw

De eerste Oeverzwaluw arriveerde op 2-4. Deze kolonievogel heeft in Twente slechts twee grotere kolonies, nl. in de zandafgraving in de Engbertsdijkvenen en op de Oelemars, waarbij de Oelemars de hoogste aantallen kende. Dit jaar werden 194 nesten geteld, waarvan 4 in de speciaal door IVN-Losser afgestoken steilwanden en 190 in het zanddepot. De Oeverzwaluw staat op de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten in Nederland.

Waterpieper

Deze zeer schaarse soort werd door determinatieproblemen vroeger niet herkend en werd voor een Graspieper aangezien. De Waterpieper overwintert in Nederland en komt merkwaardig genoeg uit het zuiden van o.a. Duitsland naar ons toe. Op de Oelemars werd op 25-11 een Waterpieper fouragerend voor de hut gezien. In de onmiddellijke omgeving aan de Hajanweg verbleven in november max. 12 Waterpiepers op een drassige akker.

Grote Gele Kwikstaart

Tot twee jaar geleden nog een broedvogel langs de Dinkel bij Losser. Dit jaar was het meest zuidelijke nest langs de Dinkel bij de Kribbebrug en waren de oude locaties bij Losser niet meer in gebruik. De Grote Gele Kwikstaart is een echte typisch Twentse beekvogel en landelijk gezien een zeldzame soort. Op de Oelemars werd er 1 op 21-5 gezien, 1 vloog over op 8-10 en 27-10 en 1 landde voor de hut op 5-11.

Paapje

Een zeldzame broedvogel in Twente. Op de doortrek worden ze vaak samen met Tapuit gezien op weideafrasteringen. Aan de zuidkant van de Oelemars waren er 3 op 27-8.

Tapuit

De Tapuit is een schaarse doortrekker en een zeldzame broedvogel in Twente. Op de doortrek in het voor- en najaar zijn Tapuiten nogal eens te vinden op weideafrasteringen. Op 14-4 verbleef er 1 aan de zuidkant van de Oelemars en op 27-8 waren er 2 ex.

Kleine Karekiet

Landelijk gezien is dit een algemene broedvogel. In de gemeente Losser zijn Kleine Karekieten echter schaars. Op de Oelemars waren 4 territoria in de rietveldjes op de oever.

Russische Kauw

Deze ondersoort van de Kauw is wel vaker in Twente tussen de wintergroepen met Kauwen en Roeken te zien. Vermoedelijk bestaat zo'n 3% van de Kauwtjes uit deze ondersoort. Er zijn echter ook vele tussenvormen. De 2 op de Oelemars op 18-11 hadden duidelijke witte vlekken aan de zijkant van de hals. Op 1-12 werd 1 ex. gezien.

Putter

De Putter is een schaarse broedvogel in Twente, waarvan het aantal territoria geleidelijk toeneemt. Op de doortrek worden ze in voor- en najaar gezien. Op de Oelemars werden er 2 op 15-5 gezien, 3 op 3-9, 10 op 30-9, 1 op 23-10 en 9 op 5-11. De vogels waren meestal op distels aan het fourageren.

Barmsijs

Op de doortrek en als wintergast worden Barmsijsen regelmatig waargenomen. Af en toe zijn er invasies. Over de Oelemars vlogen op 27-10 tijdens een trektelling 2 Barmsijsjes en 3 op 8-11.

Geelgors

Deze schaarse Twentse broedvogel staat op de Rode Lijst van bedreigde vogelsoorten. Op de Oelemars werden nog 6 territoria van deze soort vastgesteld. Het gehele jaar zijn ze op de Oelemars aanwezig.

Naast deze 64 schaarse en zeldzame soorten werden er nog 72 andere, wat meer algemene soorten gezien, waaronder vele op de Oelemars hebben gebroed.

Zelfs 6 soorten van de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten in Nederland (Osieck en Hustings, 1994) hadden een territorium en/of nest op de Oelemars: Patrijs, Tureluur, Groene Specht, IJsvogel, Oeverzwaluw en Geelgors. Menig natuurgebied in Twente haalt dit aantal van 6 Rode Lijstsoorten niet!

Aan bovenstaande lijst is te zien, dat een bezoek aan de Oelemars zeker de moeite waard is. Hoewel er ook momenten zijn dat er wat minder vogels of leuke soorten zijn, is het meestal wel raak. De zandafgraving levert op deze manier een goede rust- en broedplaats voor talrijke vogelsoorten. Het is dan ook van grote waarde dat de rust in dit gebied gewaarborgd blijft. Wat dat betreft gaat het langzaam maar zeker de goede kant uit. Toch zijn er nog steeds hondenuitlaters, loslopende honden, vissers, ballonvaarders, badgasten en spelende kinderen die af en toe voor grote onrust zorgen onder de vogelbevolking. Helemaal triest was het verloren gaan van het nest van de Kleine Plevier.

De hut is te bereiken via het zandweggedeelte Van de Grensweg. Parkeren gaat het beste bij de picnicplaats op de hoek Ravenhorsterweg/ Grensweg. Kom niet allen tegelijk, want de hut biedt slechts plaats aan vijf personen.

Najaarstrek over de Oelemars

(27 oktober 2000)

Normaal voer ik mijn najaarstrekellingen uit in het Aamsveen bij Enschede. Maar op een winderige dag in oktober besloot ik de proef op de som te nemen om te kijken of er over de Oelemars een vergelijkbare stroom van trekvogels viel waar te nemen. Een echte vergelijking was niet mogelijk aangezien de trektelling in het Aamsveen, die de volgende morgen zou plaatsvinden, volkomen in het water viel door overvloedige regen en wind.

Op vrijdagmorgen 27 oktober fietste ik vanuit Losser naar de Oelemars. Helaas waren daar in het zanddepot volop graafwerkzaamheden aan de gang en besloot ik een andere plek op de Oelemars te zoeken, waar een goed uitzicht zou zijn. Deze plek vond ik op de hoek van de Grensweg met de Beerninksweg bij het nieuwe bankje. Dit was best een goede plek. Naar noord, zuid en west bleek er een goed uitzicht te zijn en geen storend lawaai van verkeer. Alleen het uitzicht naar het noordoosten waar de vogels vandaan moesten komen was minimaal. Dit echter verhinderde niet dat in iets meer dan drie uur tellen toch 3815 vogels genoteerd konden worden. De trek van Koperwieken kwam goed op gang en er werd zelfs een groep van 110 exemplaren waargenomen. Ook een groep van 400 Spreeuwen was leuk om te zien. Bijzonderheden vormden de Grote Gele Kwikstaart, de 2 Barmsijzen en de Kuifeend. Boven Overdinkel zag ik een groep van 22 ganzen. Later bij de observatiehut ontmoette ik Wolfgang Waanders, die dezelfde groep ganzen vlak over zich heen zag trekken bij het Tiekeveen. Het bleken Rietganzen te zijn.

Net na 11 uur werd de regen zodanig, dat ik besloot naar de hut uit te wijken en kwam er een abrupt einde aan de trektelling

Weer:

Neerslag: droog tot matige regen

Wind: 4 ZW

Bewolking: vrijwel geheel tot geheel bewolkt

Begintemperatuur: 4° C

Zicht: goed

Tijd: 07.50 tot 11.05 uur

Aalscholver	5	Kramsvogel	4
Rietgans	22	Grote Lijster	1
Wilde Eend	43	Goudhaantje	3
Kuifeend	1	Koolmees	5
Sperwer	1	Pimpelmees	6
Buizerd	3	Kauw	4
Kievit	73	Roek	1
Holenduif	2	Zwarte Kraai	21
Houtduif	832	Spreeuw	631
Boomleeuwerik	1	Ringmus	50
Veldleeuwerik	16	Vink	364
Graspieper	139	Keep	10
Grote Gele Kwikstaart	1	Groenling	12
Witte Kwikstaart	4	Kneu	23
Heggenmus	1	Barmsijs	2
Zanglijster	8	Geelgors	5
Koperwiek	1521	Totaal	3815

Najaarstrek over de Oelemars op 27-10-2000

Wellicht is het een goed idee om met de vogelaars van IVN-Losser een vaste telpost in te richten om de gehele najaarstrek vast te leggen. Bijvoorbeeld door wekelijks van september t/m november een 5-uurs telling te verrichten.

DAGVLINDER INVENTARISATIE OELEMARS

Overzicht dagvlinderinventarisatie Oelemars

Nederlandse naam:	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Argusvlinder	3	1	0	5	2	0	23
Atalanta	14	17	16	7	2	11	7
Bont zandoogje	1	3	1	0	0	2	1
Boomblauwtje	1	0	4	0	0	3	1
Bruine vuurvlinder	0	1	2	0	0	0	
Bruin Zandoogje	303	338	151	28	8	66	87
Citroenvlinder	3	53	41	5	7	3	2
Dagpauwoog	1	398	52	10	2	1	18
Distelvlinder	0	20	26	0	0	0	5
Eikepage	3	13	0	0	0	2	
Geelsprietdikkopje	200	90	39	43	1	111	8
Gehakkelde Aurelia	14	0	5	0	0	0	2
Groot Dikkopje	3	34	14	1	0	0	4
Groot Koolwitje	4	7	1	0	7	1	2
Grote Vos	0	0	0	0	0	1	
Grote Weerschijnvlinder	0	0	1	0	0	0	
Hooibeestje	2	0	2	10	17	1	
Icarusblauwtje	63	85	10	88	11	19	2
Kleine ijsvogelvlinder	0	1	0	0	0	0	
Klein geaderd witje	44	94	19	1	1	11	8
Klein koolwitje	95	302	190	29	2	36	77
Kleine vos	32	144	125	45	0	4	67
Kleine vuurvlinder	42	352	27	1	6	39	20
Koevinkje	200	89	168	208	4	108	44
Landkaartje	1	31	6	2	0	9	5
Oranje luzern	3	27	6	0	1	0	
Oranje tipje	3	27	6	0	1	0	7
Zwartsprietdikkopje	300	681	370	197	1	68	3

Dit jaar zijn weinig vlinders geteld, het slechte weer tijdens het tellen was hier duidelijk debet aan. Bijzonder was wel het grote aantal Argusvlinders. Overige leuke waarnemingen waren 2 Gehakkelde Aurelia's en 5 Distelvlinders.

Distelvlinder

TOTAAL OVERZICHT WAARGENOMEN SOORTEN OELMARS

In totaal zijn op de Oelemars 184 soorten waargenomen in de periode 1993 t/m 2000. Veel waarnemingen hebben betrekking op doortrekkende vogels. Op de waarnemingslijst staan alle waargenomen vogels vermeld. Per maand is aangegeven of die betreffende maand een soort waargenomen is. Dit kan zijn 'n eenmalige waarneming van een vogel, maar ook kan de betreffende soort iedere dag van de maand aanwezig zijn geweest. De waarneming kan betrekking hebben op één vogel of op meerdere exemplaren.

Legenda:

- ZZ : Zeer zeldzaam, slechts 'n eenmalige waarneming.
 Z : Zeldzaam, niet meer dan 5 waarnemingen.
 WA : Weinig algemeen, niet meer dan 25 waarnemingen.
 A : Algemeen, meer dan 25 waarnemingen.
 ZA : Zeer algemeen, bijna altijd aanwezig.

		Waarnemingen Oelemars t/m 2000																														
Soort		Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dez	Code																		
1	Parelduiker	x	x																													Z
2	Roodkeelduiker																															ZZ
3	Fuut	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
4	Geoorde fuut																															Z
5	Roodhalsfuut																															Z
6	Dodaars	x																														WA
7	Kl. Zilverreiger																															ZZ
8	Aalscholver	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
9	Blauwe reiger	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
10	Ooievaar																															A
11	Knobbelzwaan	x	x	x	x																											Z
12	Wilde zwaan																															Z
13	Canadese gans																															Z
14	Rotgans																															Z
15	Grauwe gans	x																														A
16	Kolgans	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
17	Rietgans	x	x	x																												A
18	Kleine rietgans																															ZZ
19	Nijlgans	x																														WA
20	Wilde eend	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	ZA
21	Krakeend	x	x	x	x	x																										WA
22	Pijlstaart	x	x	x	x	x																										WA
23	Smient	x	x	x	x	x	x	x																								A
24	Wintertaling	x	x	x	x	x	x																									A
25	Zomertaling																															WA
26	Mandarijneend	x	x																													Z
27	Slobeend	x	x	x	x	x	x	x																								WA
28	Bergeend																															Z

